

#Pobreza26M

#EuSiVoto

#YoSiVoto

A NÓS non nos
exclúe ninguén!¡A nosotr@s no nos
excluye nadie!

CONCELLOS AO SERVIZO DAS PERSOAS

Propostas EAPN Galicia contra a pobreza e a exclusión social perante as Eleccións Municipais 2019

Os concellos son a administración pública na que máis se percibe a inxusta realidade das persoas que na nosa comunidade malviven na pobreza ou na exclusión social. Non hai día en que as persoas profesionais ou voluntarias de concellos ou das organizacións de acción social deixen de comprobar esta emerxencia na que a un de cada cinco cidadáns galegos (22,6% no 2017) se lles nega o seu dereito a unha vida digna e a unha auténtica inclusión social e laboral.

Seguimos a constatar o incumprimento de dereitos fundamentais recoñecidos na Declaración Universal de Dereitos Humanos ou na nosa Constitución. Para 612.000 galegos e galegas, segundo o concello onde nazan ou viven, tampouco se cumpre o noso Estatuto de Autonomía cando fala do dereito a participar na vida política, económica, cultural e social.

As eleccións municipais celébranse cando **é evidente que a recuperación económica non está chegando as persoas en pobreza severa**. O seu número aumenta en toda España e tamén en Galicia onde 192.000 persoas (7,1%) vivían no 2017 nesta situación.

A melloría das cifras xerais non está chegando ás mulleres. **A feminización da pobreza avanza tamén en Galicia**, onde o 24,4% seguen en risco de pobreza ou exclusión social, fronte ao 20,7% dos homes. Entre 2016 e 2017 30.507 homes saíron da pobreza, mentres 20.913 mulleres entraron nela.

En especial, é urxente e vital para o futuro de Galicia **loitar contra a empobrecemento de mozos e mozas** así como **evitar a súa transmisión interxeracional** e que o 80 % das nenas e nenos que hoxe viven en familias na pobreza estean condenados a sufrila o resto da súa vida, así como as súas fillas e fillos.

As eleccións do 26 de maio celébranse cando **asistimos a unha explosión dos prexuízos, estereotipos, intolerancia e ata desprezo e aporofobia** ás persoas en pobreza ou exclusión.

O Parlamento de Galicia **aprobou por unanimidade** o 17 de outubro de 2017, Día Internacional para a Erradicación da Pobreza, unha Declaración Institucional¹ que dende as 130 organizacións integradas na Rede Galega contra a Pobreza e a Exclusión Social (EAPN Galicia) cremos que debe ser de obrigado cumprimento en calquera programa electoral e nas novas corporacións municipais.

¹ <http://www.parlamento.gal/Actualidade/2465/declaracion-institucional-do-parlamento-de-galicia-con-motivo-do-dia-internacional-para-a-erradicacion-da-pobreza>

“As persoas non son culpables da súa pobreza. Non o son as nenas e nenos nin as súas nais e pais. Tampouco o son da súa exclusión as persoas con discapacidade, migrantes, refuxiadas ou da comunidade xitana, as mozas e mozos tuteladas ou as privadas de liberdade.

Ningún é culpable do seu sufrimento. Non o son as mulleres vítimas de violencia de xénero. Nin calquera persoa pola súa orientación ou identidade sexual.

Ningunha persoa é inútil. Sexa moza, desempregada, xubilada ou sen fogar.

Os poderes públicos temos a responsabilidade de garantir a igualdade de todos os cidadáns, poñendo en marcha as medidas necesarias para reducir as desigualdades sociais, combater a discriminación e favorecer o respecto, a tolerancia e a participación activa de todas as persoas.”

Nesta mesma Declaración, as propias persoas en risco de pobreza e baixo lemas como «As persoas primeiro» ou «Somos persoas, non expedientes», resumen as nosas demandas en tres principios:

- Loitar contra as **causas** da pobreza e a desigualdade, moi lonxe do asistencialismo e asegurando a igualdade de dereitos e unha inclusión social activa baseada na garantía de ingresos (mediante o emprego ou rendas mínimas áxiles);
- **Compromiso** en orzamentos e planificación a medio e longo prazo;
- **Coordinación** política e técnica entre as administracións e organizacións especializadas que reduza drasticamente a **burocracia**.

Aínda que con moitas diferencias entre concellos e deputacións, dende as pasadas eleccións municipais **temos constatado avances**: aumento de orzamentos, programas de inclusión social, boas prácticas de coordinación dentro dos concellos (contra a pobreza infantil ou polas persoas sen fogar) ou entre administracións, co fito da posta en marcha da Axenda Social de Galicia entre a Xunta de Galicia, FEGAMP e as entidades do terceiro sector de acción social representadas por EAPN Galicia.

Insistimos: as palabras xa non son suficientes. Co risco de que pobreza e desigualdade se cronifiquen, nas vindeiras eleccións municipais non abondan as boas intencións, as promesas etéreas ou o refuxio no **reparto de culpas** políticas entre administracións. Son imprescindibles **compromisos firmes e resultados inmediatos** na mellora da calidade de vida das persoas.

COMPROMISO COAS PERSOAS

En toda a legislatura é factible reducir, cando menos, nun 20% as persoas que se atopan en situación de risco de pobreza e exclusión (ARPE, Enquisa Estrutural Fogares, IGE 2018).

Para acadar este obxectivo, ademais do compromiso xenérico de **aumentar a partida de Actuacións de Protección e Promoción social como mínimo nun 20% sobre o gasto executado no 2017**, propoñemos a todas as persoas candidatas as vindeiras eleccións municipais do 26 de maio a asunción dos seguintes 5 principios xerais e 10 medidas:

5 principios

1. Aplicar o **enfoque de Inclusión Activa non asistencialista**, garantindo que calquera persoa en pobreza ou exclusión dispón, *no prazo máximo de 10 días hábiles*, dunha profesional de referencia que facilite o seu acceso áxil as prestacións sociais e ao emprego.

Asegurar **fortalecemento Servizos Sociais Comunitarios** garantindo o ratio de unha profesional por cada 8.000 habitantes, procurando que estea integrada nunha **Unidade multidisciplinar de Intervención Social** (municipal ou comarcal) no que se conte con recursos para dar servizo a calquera persoa (con coñecementos en Estranxeiría e Protección Internacional, lingua de signos, xénero, educación e sanidade, etcétera)

2. **Garantir o respecto á dignidade das persoas en risco de pobreza ou exclusión.** Fomentando a súa participación, dándolles voz e difundindo mensaxes positivas de logros, situacións de autonomía e empoderamento das persoas e as súas problemáticas sociais, non illadas. Realizar actuacións de formación e implicación da cidadanía na **loita efectiva contra a culpabilización, aporofobia, magoa, compaixón** e calquera tipo de prexuízo ou discurso do odio segundo o recomendado polo Parlamento de Galicia.²
3. Fomentar a máxima **coordinación interadministrativa e corresponsabilidade política e técnica** na loita contra a pobreza e a exclusión. Dentro do concello, cos concellos limítrofes, deputacións e FEGAMP, e coa Xunta de Galicia, promovendo a prestación conxunta de servizos impulsando especialmente no establecido na Axenda Social de Galicia.
4. Crear no concello (entre varios ou de xeito mancomunado) unha **Mesa pola inclusión social e o emprego**, que asegure a **participación e coordinación política e técnica** entre todas as institucións e axentes sociais implicados. E que normalice especialmente o **diálogo civil coas Organizacións de Acción Social** especializadas.
5. **Non admitir o lucro na loita contra a pobreza e a exclusión.** Recoñecer a experiencia e valores das organizacións non lucrativas de acción social con enfoque de dereitos e arraigo no municipio asegurando **o seu papel garante do sistema público de servizos sociais** e que operan en igualdade de condicións con outros actores económicos.

Implantando cláusulas e concertos sociais na contratación pública en xeral e especificamente en materia de servizos sociais e **garantindo axilidade e transparencia no financiamento**: convocatorias ou convenios plurianuais, publicación e resolución no primeiro semestre do ano, difusión inmediata proxectos subvencionados tras a súa resolución, apoio na procura de espazos que favorezan a prestación de servizos, o traballo en rede, o uso de recursos compartidos e a redución de costes de estrutura, etcétera.

² <http://www.parlamento.gal/Actualidade/2465/declaracion-institucional-do-parlamento-de-galicia-con-motivo-do-dia-internacional-para-a-erradicacion-da-pobreza>

10 medidas

1. Establecer no 2020 un **Plan integral de loita contra a pobreza e pola inclusión social e laboral das persoas vulnerables**, como mínimo das recollidas no Artigo 3 da [Lei 10/2013 de inclusión social](#) de Galicia. Con obxectivos e indicadores cuantificables, contemplará especificamente:
 - ✓ Implantar un programa de **atención especializada a familias monoparentais** (o 80% encabezadas por unha muller)
 - ✓ **Actuacións de promoción da saúde** que garantan unha cobertura sanitaria universal adaptada ás necesidades e peculiaridades de cada persoa.
 - ✓ Actuacións contra o **fracaso escolar**, poñendo en marcha medidas de orientación, reforzo educativo e **programación inclusiva adaptada ás necesidades do alumnado** en risco de pobreza ou exclusión para asegurar que terminan, polo menos, a educación secundaria obrigatoria.
2. **Loita efectiva e urxente contra a pobreza severa en familias con nenos e nenas.** Comezando por **asegurar a educación universal de 0 a 3 anos gratuíta** e priorizando en orzamentos e atención profesional o seguimento individualizado das accións encamiñadas a combater a pobreza infantil.

Dende **enfoques multidisciplinares de éxito contrastado** que actúen na detección, intervención e empoderamento das familias e os seus fillos e fillas de cara a rachar a "*pobreza hereditaria*". E con atención especial a aquelas persoas con **factores de multiexclusión**: comunidade xitana, discapacidade, mozos ou mozas extutelados, persoas migrantes ou refuxiadas, vítimas de violencia machista, etcétera.
3. Implantar **medidas de atención e protección das mulleres vítimas de violencia machista**, en especial as que están en situacións máis extrema: trata, prostitución ou exclusión severa e implicar a toda a cidadanía na defensa da igualdade de xénero.
 - ✓ Recursos e formación especializada en violencia de xénero para vítimas de prostitución e trata. Prohibición e retirada de publicidade sexista.
 - ✓ Programas que fomenten a convivencia e o coñecemento da sociedade de acollida. Información e acceso a cursos para mulleres estranxeiras sobre a violencia machista e os recursos en Galicia.
 - ✓ Recursos habitacionais que fomenten a autonomía de mulleres sen fogar, en infravivenda ou exclusión severa, con especial atención no caso de consumidoras de substancias nocivas e vítimas de violencia machista.
4. **A vivenda accesible é o primeiro.** Erradicar chabolismo e infravivenda e impulsar medidas contra o sinfogarismo, a exclusión residencial e a vivenda baleira así como fomento do aluguer social e prevención de desafiuzamentos.
 - ✓ **Erradicación do chabolismo e a infravivenda**, aplicando metodoloxías encamiñadas a solucións estables e definitivas, que combinen medidas de realoxamento, acompañamento e apoio social ás familias durante todo o proceso.
 - ✓ Realización dun **registro de infraviviendas de aluguer** que carezan das condicións mínimas de habitabilidade para o seu sancionamento.
 - ✓ Creación dun **parque municipal básico de vivenda para situacións de emerxencia** así como de **recursos de transición** que garantan a intimidade (persoas sen fogar, vítimas de desafiuzamentos ou de violencia machista, refuxiadas, etc.)
 - ✓ **Facilitar o empadramento** para as persoas que sen fogar, quen non o teñan fixo ou que vivan en infravivenda.

- ✓ Asegurar a coordinación e colaboración institucional co **Plan de persoas sen fogar da Xunta de Galicia**, facilitando censo e datos para centralizar información e implantación de medidas.
 - ✓ Inscripción inmediata no **Censo de Vivendas Baleiras da Xunta de Galicia**, independentemente das medidas que o complementen e reforcen.
 - ✓ **Reprantexar o Imposto de Bens Inmóveis (IBI)** dende unha perspectiva de progresividade. **Aumentando fiscalidade á vivenda baleira** e reducíndoa para persoas con necesidade ou arrendamento con fin social, contribuíndo a reducir a fenda de xénero.
 - ✓ Promover o **acceso á vivenda en réxime de aluguer social**. Garantindo sempre a máxima protección para as persoas propietarias mediante o financiamento de obras de rehabilitación e seguro multirrisco.
 - ✓ Crear unha liña de orzamento e **procedemento de prevención do desafiuzamento** que asegure o mantemento da vivenda ante a posibilidade de perda da mesma e sen agardar a que se produzan impagamentos ou mesmo a execución.
5. Implantar un **programa de emprego municipal para persoas en situación de exclusión** que evite a dispersión de medidas e esforzos e que asegure a coparticipación constante das empresas e a integralidade de todas as etapas do proceso de inserción sociolaboral: orientación, formación prelaboral e laboral, prospección, acompañamento, inserción, seguimento, avaliación...
- ✓ Diseñar actuacións específicas para **mozos e mozas que abandonan o sistema educativo** ou con dificultades para manterse no mesmo, ou de familias en situación de pobreza severa. Aproveitar o *Plan de Choque Por el Empleo Joven* para xerar escolas de segunda oportunidade.
 - ✓ Xerar grupos de activación que non estean condicionados por resultados de inserción inmediata e si por obxectivos ligados á **mellora das competencias persoais ou profesionais**.
 - ✓ Fomento do emprego de calidade potenciando a creación de empresas e **iniciativas de economía social e solidaria** e a súa participación nos procesos de contratación pública municipal.
6. **Priorizar a accesibilidade nos orzamentos de investimentos e obra pública municipal**, establecendo no 2020 un **Plan urxente de Accesibilidade Universal** que asegure a liberdade de movementos das persoas con calquera tipo de discapacidade ou dependencia, nas súas vivendas e no seu entorno, dacordo coa [Lei 10/2014 de accesibilidade](#).
- ✓ Incrementar recursos e servizos de **promoción da autonomía persoal e atención a dependencia**, en detrimento da institucionalización residencial, potenciando a vida independente cos apoios necesarios.
 - ✓ Promover actuacións que aseguren a liberdade para todas as persoas con mobilidade reducida e creación dunha partida económica específica (entre o 2% e o 5% de capital) en investimentos anuais para a eliminación de barreiras arquitectónicas.

7. Manter **servizos básicos contra a exclusión territorial e a pobreza rural**: sanitarios, sociais, educativos, transporte ou vivenda e **erradicación da fenda dixital** e de acceso ás novas tecnoloxías.
- ✓ **Defensa dos servizos públicos de educación no medio rural**, asegurando a primacía do dereito á educación das nenas e nenos e das súas familias, unha asignación optimizada de recursos educativos e unha educación que valorice os acenos identitarios do rural.³
 - ✓ **Favorecer a renovación da vivenda rural e a súa mobilización**, creando bolsas de aluguer. En especial das de administracións públicas como Educación.
 - ✓ **Impulsar servizos sociosanitarios itinerantes** entre concellos que garantan atención continuada e formación en condución para posta en marcha de transporte periódico para asistencia a centros de saúde ou servizos sociais.
 - ✓ **Fomentar na contratación pública o emprego local digno**, por conta propia ou allea ou coa creación de cooperativas e empresas da economía social, **e o consumo dos recursos do territorio**: residencias, servizo axuda no fogar, comedores escolares, etcétera.
8. Facilitar o acceso da cidadanía aos servizos e recursos creando con urxencia en concellos, deputacións e FEGAMP unha **comisión técnica de redución drástica da burocratización extrema e discrecionalidade** na aplicación dos procedementos administrativos, que asegure a coherencia, homoxeneización e seguridade xurídica na interpretación da normativa vixente.
- Comezar polo departamento de Servizos Sociais**. En especial para garantir os prazos e requisitos establecidos na Lei 13/2013 de Inclusión Social de Galicia e no Decreto que a desenvolve, para a resolución da RISGA.
9. Non admitir diferenzas entre "*pobreza de aquí e de alá*". Entendendo a **cooperación para o** desenvolvemento e a educación para o desenvolvemento e a cidadanía global como **unha política social pública máis**, adicar unha partida non inferior ao 0,4% do orzamento consolidado a este fin mediante convocatorias públicas anuais.
10. **Impulsar o voluntariado e a participación social**. Especialmente cun **programa específico contra a soidade das persoas maiores** que favoreza o acompañamento e a convivencia interxeneracional.

³ Proposta moción nos concellos galegos a prol da educación no rural. Rede Galega de Educación e Desenvolvemento Rural